

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2769/2020
11.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници по тужби тужиље АА из ..., улица ... број ..., чији је пуномоћник Славољуб Гајић, адвокат у ..., против туженог Дом здравља „Стари град“ Београд, Симића улица број 27, чији је пуномоћник Весна Милановић, адвокат у ..., ради утврђења, накнаде штете и уплате доприноса, одлучујући о ревизијама тужиље и туженог изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 674/20 од 15.05.2020. године, у седници већа одржаној дана 11. фебруара 2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 674/20 од 15.05.2020. године као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 674/20 од 15.05.2020. године, као недозвољена.

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 674/20 од 15.05.2020. године.

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 674/20 од 15.05.2020. године и пресуда Првог основног суд у Београду П1 2850/17 од 02.10.2019. године и **ОДБИЈА** тужбени захтев да се обавезе тужени Дом здравља „Стари град“ Београд да тужиљи АА из ... на име мање исплаћене плате исплати: за август 2006. године износ од 2.461,10 динара са законском затезном каматом од 04.09.2006. године, за новембар 2006. године износ од 6.176,30 динара са законском затезном каматом од 05.12.2006. године, за јануар 2007. године износ од 225,29 динара са законском затезном каматом од 06.02.2007. године, за фебруар 2007. године износ од 2.396,79 динара са законском затезном каматом од 01.03.2007. године, за април 2007. године износ од 1.588,99 динара са законском затезном каматом од 30.04.2007. године, за мај 2007. године износ од 65,70 динара са законском затезном каматом од 31.05.2007. године, за јул 2007. године износ од 9.626,03 динара са законском затезном каматом од 03.08.2007. године, за август 2007. године износ од 1.746,01 динара са законском затезном каматом од 05.09.2007. године, за септембар 2007. године износ од 9.802,58 динара са законском затезном каматом од 03.10.2007. године, за октобар 2007. године износ од 339,82 динара са законском затезном каматом

од 06.11.2007. године, за новембар 2007. године износ од 206,13 динара са законском затезном каматом од 02.12.2007. године, за децембар 2007. године износ од 1.672,65 динара са законском затезном каматом од 28.12.2007. године, за јануар 2008. године износ од 1.783,87 динара са законском затезном каматом од 05.02.2008. године, за фебруар 2008. године износ од 2.254,41 динара са законском затезном каматом од 03.03.2008. године, за март 2008. године износ 1.403,22 динара са законском затезном каматом од 04.04.2008. године, за април 2008. године износ од 6.554,35 динара са законском затезном каматом од 30.04.2008. године, за мај 2008. године износ од 6.962,93 динара са законском затезном каматом од 04.06.2008. године, за јун 2008. године износ од 3.034,62 динара са законском затезном каматом од 04.07.2008. године, за август 2008. године износ од 3.767,28 динара са законском затезном каматом од 04.09.2008. године, за септембар 2008. године износ од 3.476,71 динара са законском затезном каматом од 06.10.2008. године, за октобар 2008. године износ од 2.229,67 динара са законском затезном каматом од 06.11.2008. године, за новембар 2008. године износ од 320,96 динара са законском затезном каматом од 03.12.2008. године, за децембар 2008. године износ од 315,94 динара са законском затезном каматом од 30.12.2008. године, за јануар 2009. године износ од 713,77 динара са законском затезном каматом од 04.02.2009. године, за фебруар 2009. године износ од 801,74 динара са законском затезном каматом од 05.03.2009. године, за фебруар 2011. године износ од 315,81 динара са законском затезном каматом од 04.03.2011. године, за април 2011. године износ од 451,14 динара са законском затезном каматом од 05.05.2011. године, за јул 2011. године износ од 500,43 динара са законском затезном каматом од 05.08.2011. године, и да на име мање уплаћених доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за тужилу уплати Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање – Филијала Београд износ од 24.667,79 динара, као неоснован.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилу да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 33.000,00 динара, у року од 8 дана.

Образложење

Први основни суд у Београду је донео пресуду П1 2850/17 дана 02.10.2019. године којом је, у I ставу изреке, констатовао да усваја тужбени захтев и утврдио да је ништав III Анекс уговора о раду број .../... од 04.06.2002. године који је тужилу закључила са туженим и који је евидентиран код туженог под деловодним бројем .../... дана 14.08.2006. године; у II ставу изреке утврдио да је ништав IV Анекс уговора о раду број .../... од 04.06.2002. године који је тужилу закључила са туженим и који је евидентиран код туженог под деловодним бројем .../... дана 27.12.2007. године; у III ставу изреке обавезао туженог да тужилу на име мање исплаћене плате исплати појединачне месечне износе за период почев од августа 2006. године завршно са јулом 2011. године, са законским затезним каматама од одређених датума како је наведено у том ставу изреке; у IV ставу изреке обавезао туженог да за тужилу на име мање уплаћених доприноса за пензијско и инвалидско осигурање уплати Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање – Филијала Београд, износ од 24.667,79 динара и V ставу изреке обавезао туженог да тужилу накнади трошкове парничног поступка у износу од 270.495,44 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Одлучујући о жалбама обеју парничних странака, Апелациони суд у Београду је донео пресуду Гж1 674/20 дана 15.05.2020. године којом је преиначио пресуду Првог основног суда у Београду П1 2850/17 од 02.10.2019. године у I и II ставу изреке и утврдио да су ништави члан 2. наведеног Анекса III уговора о раду и члан 2. наведеног Анекса IV уговора о раду, закључених међу парничним странкама, док је одбио тужбени захтев у преосталом делу, за утврђење да су у целисти ништави наведени анекси уговора о раду; потврдио првостепену пресуду у III и IV ставу изреке; укинуо решење о трошковима поступка садржано у V ставу изреке и у том делу предмет вратио првостепеном суду на поновни поступак.

Против наведене другостепене пресуде су благовремене ревизије изјавили и тужила и тужени.

Тужила ревизијом побија другостепену пресуду у делу којим је преиначена првостепена пресуда и одбијен захтев за утврђење ништавости III и IV Анекса уговора о раду у целисти, осим у члану 2. Анекса III уговора о раду и у члану 2. Анекса IV уговора о раду, због битних повреда одредаба парничног поступка учињених у поступку пред другостепеним судом, због погрешне примене материјалног права и због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку, због потребе да се разматрају правна питања од општег интереса, правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе и због потребе за новим тумачењем права.

Тужени је такође изјавио посебну ревизију, позивом на одредбе члана 404. Закона о парничном поступку, којом побија другостепену пресуду због погрешне примене материјалног права у делу којим је потврђена првостепена пресуда у усвајајућем делу за новчани тужбени захтев и за обавезу туженог на исплату доприноса за тужилу. Образлаже дозвољеност посебне ревизије потребом за разматрањем правних питања од општег интереса, као и у интересу равноправности грађана, потребом за новим тумачењем права и потребом за уједначавањем судске праксе.

Тужила је поднела одговор на ревизију туженог.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/11 18/20), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). Према одредби става 2. истог члана, о дозвољености и основаности ревизије из става 1. тог члана, одлучује Врховни касациони суд у већу од 5 судија.

Разматрајући ревизију тужиле, по одредби члана 404. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио да не дозволи одлучивање о изјављеној ревизији, јер за то нису испуњени услови предвиђени одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку. Другостепена пресуда је, у делу којим је преиначена првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев за утврђење ништавости

анекса уговора о раду у целости, осим у одређеним одредбама тих анекса, донета применом одредаба члана 9. став 2. Закона о раду, према којима су поједине одредбе уговора о раду којима су утврђени неповољнији услови рада од услова утврђених законом и општим актима ништаве, и правила из одредбе члана 105. Закона о облигационим односима, према којима ништавост неке одредбе уговора не повлачи ништавост самог уговора ако он може опстати без ништаве одредбе и ако она није била ни услов уговора ни одлучујућа побуда због које је уговор закључен, те одредбе члана 172. став 1. Закона о раду, на конкретну чињеничну ситуацију, која се тиче садржине предметних анекса уговора о раду. Разлози на којима је заснована одлука другостепеног суда о делимичној ништавости анекса уговора о раду, не указују на потребу да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, нити за новим тумачењем права, садржаног у наведеним одредбама закона. Нема потребе ни за уједначавањем судске праксе, јер процена да ли ништавост неке одредбе уговора повлачи ништавост самог уговора, или он може опстати без ништаве одредбе, зависи од садржаја уговора, у свакој конкретној ситуацији. Евентуална погрешна примена материјалног права у доношењу побијане пресуде сама по себи није разлог за изузетну дозвољеност ревизије.

Такође, наводи ревизије тужиље којима указује на битну повреду одредаба парничног поступка у доношењу другостепене пресуде, нису разлог за изузетну дозвољеност ревизије, по одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, како је напред указано. Изузетној дозвољености ревизије не може бити основ ни погрешно или непотпуно утврђено чињенично стање, те у том смислу наводи ревизије тужиље који се тичу чињеничног стања на основу ког је донета побијана пресуда, нису од значаја.

То су разлози због којих није дозвољено одлучивање о ревизији тужиље, по одредби члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Испитујући дозвољеност ревизије тужиље у смислу члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио да ревизија тужиље није дозвољена. Ово стога, што је према одредби члана 441. Закона о парничном поступку, ревизија дозвољена у парницама у споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа, што ова парница није, јер се у побијаном делу другостепеном пресудом одлучује о ништавости анекса уговора о раду са одредбама о начину одређивања зараде тужиљи, који не утичу на заснивање, постојање и престанак радног односа.

Због тога је одбачена ревизија тужиље против другостепене пресуде у делу којим је одбијен тужбени захтев за утврђење ништавости анекса уговора о раду.

Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/11 ... и 18/20) за одлучивање о ревизији туженог као изузетно дозвољеној, ради уједначавања судске праксе, будући да је побијана пресуда о тужбеном захтеву за накнаду штете због мање исплаћене плате, и последично за исплату доприноса за тужиљу за пензијско инвалидско осигурање, на износе мање исплаћене плате као основицу, заснована на примени материјалног права која одступа од примене материјалног права на темељу које су

донете правноснажне одлуке и одлуке Врховног касационог суда у идентичним чињеничним и правним ситуацијама, на шта ревидент основано указује. Стога је одлучено као у трећем ставу изреке.

Испитујући побијану пресуду по ревизији туженог на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд налази да је ревизија основана.

Према правноснажној пресуди у овој парници ништава је одредба члана 2. Анекса III уговора о раду број .../..., заведеног под бројем .../... од 14.08.2006. године и одредба члана 2. Анекса IV уговора о раду .../..., заведеног под бројем .../... од 27.12.2007. године, који су анексе закључени међу парничним странкама, и као последица такве ништавости је захтев тужиље за накнаду штете у виду мање исплаћене плате од стране туженог применом одредаба анекса за које је утврђено да су ништави, у односу на плату по уговору о раду. Став је нижестепених судова да се плате запосленима не могу исплаћивати према правилницима туженог, већ искључиво у складу са императивним прописима, конкретно Законом о платама у државним органима и јавним службама и Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата у јавним службама донетом од стране Владе Републике Србије. Одлуком Уставног суда I Уо 578/11 од 27.06.2013. године је утврђено да није у сагласности са Уставом и законом Правилник о зарадама и другим примањима на основу прихода оствареног пружањем услуга на тржишту из области стоматолошке заштите, донет од стране туженог под бројем ... дана 13.02.2009. године. Став је нижестепених судова да приговор застарелости тужбеног захтева за накнаду штете због исплаћене мање плате, истакнут од стране туженог, није основан, са разлога што рок застарелости не може да почне да тече пре него што се утврди ништавост уговора, конкретно анекса уговора о раду, те рок застарелости почиње тећи од доношења одлуке којом је утврђена ништавост овде предметних одредаба анекса уговора о раду.

Предмет тужбеног захтева је накнада штете због мање исплаћене зараде применом анекса уговора о раду, дакле новчано потраживање из радног односа. Застарелост таквог потраживања цени се на основу одредбе члана 196. Закона о раду, којим је прописан рок застарелости потраживања из радних односа. Према одредби члана 1. тог закона, права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада, уређују се тим законом. То одредбе закона о раду о роковима застарелости потраживања из радног односа чини посебним, у односу на општи пропис садржан у Закону о облигационим односима. Одредба члана 196. Закона о радним односима гласи да сва новчана потраживања из радног односа застаревају у року од 3 године од дана настанка обавезе. Обавеза на накнаду штете настаје тренутком настанка штете. У конкретном случају тужиља је трпела штету приликом исплате сваког појединачног месечног износа на име плате, односно пропуштањем туженог да према тужиљи испуни обавезу на исплату плате у законито обрачунатом износу. Захтев за накнаду штете односи се на период од 04.09.2006. године као дана доспећа потраживања разлике у плати за август 2006. године, до 05.08.2011. године за потраживање из јула 2011. године, од када је до подношења тужбе 09.10.2017. године протекло законом прописани рок за застарелост од 3 године.

Застарелошћу престаје право захтевати испуњење обавезе, према одредби члана 360. Закона о облигационим односима. Како је протекло законом одређено време у

коме је тужиља могла захтевати испуњење обавезе, а тужени се позвао на застарелост, тужбени захтев за исплату и на име накнаде штете због мање исплаћене плате и за исплату доприноса за тужиљу за пензијско и инвалидско осигурање, ваљало је одбити.

То је разлог због кога је ревизија туженог усвојена, преиначене другостепена и првостепена пресуда и одлучено о тужбеном захтеву за накнаду штете на име мање исплаћене плате и за уплату доприноса као у четвртом ставу изреке ове пресуде.

Како је укинута решење о трошковима првостепеног поступка, решењем садржаним у пресуди Апелационог суда у Београду Гж1 674/20 од 15.05.2020. године, Врховни касациони суд одлучио је само о трошковима поступка по ревизијама, тако што је према успеху странака у овом поступку, обавезао тужиљу да туженом накнади трошак састава ревизије у износу од 33.000,00 динара, по одредби члана 153. и 154. Закона о парничном поступку, и одредаба важеће Адвокатске тарифе. Туженом не припада накнада трошка за састав одговора на ревизију тужиље, јер тај трошак није био потребан за вођење ревизијског поступка, сходно одредби члана 154. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић